

**O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimida
korrupsiyaga qarshi kurashish borasida 2024-yilning 9 oyida amalga
oshirilgan ishlar va chora-tadbirlar to‘g‘risida**

U M U M I Y H I S O B O T

I. Korrupsiyaga qarshi chora-tadbirlar dasturining bajarilishi to‘g‘risida umumiy axborot.

Vazirlikning jami 17 585 ta, jumladan, 59 ta markaziy apparati tarkibiy bo‘linmalari, 14 ta hududiy boshqarmalari, 208 ta tuman (shahar) bo‘limlari, 39 ta tizim tashkilotlari va muassasalari, shuningdek, 6 883 ta maktabgacha ta’lim tashkilotlari va 10 134 umumta’lim muassasalarida 40 ta Korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari hamda vazifa yuklatilgan 208 nafar mas’ul xodimlar tomonidan korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha qator tadbirlar amalga oshirildi.

Xususan, korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha ichki idoraviy mexanizmlar joriy etilib, aloqa kanallarining ish faoliyati yo‘lga qo‘yildi, vakant lavozimlar bo‘yicha rasmiy veb-saytga e’lon berilib, ishga qabul qilish jarayonlari ochiq tanlov asosida tashkil etildi. Shuningdek, ishga qabul qilish uchun hujjat topshirgan nomzodlarni tekshirish va ijobiy yoki salbiy xulosa tuzish amaliyoti joriy etildi, mehnat shartnomalariga korrupsiyaga qarshi asosiy shartlar kiritildi va xodimlar ichki lokal hujjatlar bilan yozma tartibda imzo qo‘ygan holda tanishtirildi.

Manfaatlar to‘qnashuvi bo‘yicha xodimlarning deklaratsiya to‘ldirish amaliyoti yo‘lga qo‘yilib, kontragentlar bilan tuziladigan shartnomalarga korrupsiyaga qarshi asosiy shartlar kiritildi, kontragentlarni tekshirish ijobiy yoki salbiy xulosa tuzish va reestrini yuritish, korrupsiyaga qarshi kurashish tizimining amal qilishi, shuningdek, davlat dasturlarining ijrosi haqida umumiy hisobot yuritish, korrupsiyaga qarshi tartib-taomillarning samaradorligini monitoring va nazorat qilish hamda monitoring va nazorat tadbirlari natijasiga ko‘ra korrupsiyaviy harakat deb hisoblangan holatlar yuzasidan xizmat tekshiruvi o‘tkazish, reestrini yuritish yo‘lga qo‘yildi.

Korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha 2023-2024-yillarga mo‘ljallangan **Davlat dasturida** vazirlikka yuklatilgan vazifalar ijrosi monitoring qilinib, ijrosi alohida nazoratga olindi va uning 8, 12-14, 16, 18-19, 25-27 va 30-bandlarida nazarda tutilgan tadbirlar bo‘yicha amalga oshirilgan ishlar haqida, shuningdek, 18-bandga muvofiq tasdiqlangan Maktabgacha va maktab ta’limi sohasida **“Korrupsiyasiz soha” loyihasini** amalga oshirish bo‘yicha 2024-2025-yillarga mo‘ljallangan **“Yo‘l xaritasi”** ijrosi yuzasidan ma’lumotlar 2024-yil 3-oktabrda 05-13-3538-sonli xat bilan Agentlikka yuborildi.

“Manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risida”gi Qonunni amalga oshirish bo‘yicha 2024-yil 5-iyulda tasdiqlangan O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining **idoraviy dasturi** ijrosi yuzasidan amalga oshirilgan ishlar to‘g‘risida axborot esa 2024-yil 30-iyulda 05-13-2239-son va 2024-yil 3-oktabrda 05-13-3547-sonli xatlar bilan Agentlikka kiritildi.

O‘zbekiston Respublikasi Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi hamda Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tomonidan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimida korrupsiyaning oldini olish va unga qarshi kurashish hamda ularning ushbu yo‘nalishdagi faoliyatini yaxshilashga qaratilgan **qo‘shimcha chora-tadbirlar rejasini**”dagi tadbirlarning ijrosi yuzasidan amalga oshirilgan ishlar to‘g‘risida esa 2024-yil 5-avgustda 05-13-2359-sonli xat bilan Agentlikka ma’lumot yuborildi.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimida “Korrupsiyasiz soha” loyihasini joriy etish bo‘yicha 2024-2025-yillarga mo‘ljallangan “**Yo‘l xaritasi**”da belgilangan tadbirlarning ijrosi yuzasidan amalga oshirilgan ishlar to‘g‘risida 2024-yil 27-sentabrda 05-13-3421-sonli xat bilan Agentlikka batafsil ma’lumot berildi.

II. Siyosat va tartib-taomillar.

Vazirlik markaziy apparati tarkibiy bo‘linmalari, hududiy boshqarmalari, tuman (shahar) bo‘limlari hamda tizim tashkilotlari va muassasalari uchun korrupsiyaga qarshi kurashish sohasiga oid 18 ta ichki lokal hujjatlar va ularga kiritilgan o‘zgartish va qo‘shimchalar 17 585 ta tizim tashkilotlariga elektron shaklda yetkazildi va ushbu hujjatlar matnlaridagi normalarning mohiyati va ahamiyati barcha darajadagi, xususan, 950 ming nafar xodimga tushuntirilib, profilaktika tadbirlari o‘tkazildi, shuningdek, ular mazkur ichki lokal hujjatlar bilan imzo chekkan holda tanishtirilib, kafolat xat (majburiyatnoma)lari rasmiylashtirildi.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimida korrupsiyaga qarshi kurashish dasturi qabul qilinib, vazirning 2024-yil 31-iyuldagi 236-sonli buyrug‘i bilan ijroga qaratildi. Shuningdek, ushbu ichki lokal hujjatlar hamda ularga kiritilgan o‘zgartish va qo‘shimchalar vazirlikning rasmiy veb-saytidagi “Korrupsiyaga qarshi kurash bo‘limi”ga (<https://www.uzedu.uz/y3/page/some-page-test> havolada tanishish mumkin) ham joylashtirildi.

Bundan tashqari, korrupsiyaga qarshi kurashish tadbirlarini o‘z ichiga olgan chora-tadbirlar dasturi, reja, “Yo‘l xarita”, Nazorat reja, monitoring va nazorat reja kabi 16 ta ichki hujjatlarning ijrosi Buxoro, Navoiy, Qashqadaryo, Surxondaryo, Samarqand, Sirdaryo, Namangan, Farg‘ona, Andijon va Toshkent viloyatlari

maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmalarining ichki nazorat tuzilmalari faoliyati o'rganildi.

O'rganishda korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yo'lga qo'yish bo'yicha tegishli ishlar amalga oshirilmagani, jumladan, faoliyatda korrupsiyaviy xavf-xatarlar aniqlanmagani, ishga qabul qilish, lavozimga tayinlash va xaridlar jarayonida manfaatlar to'qnashuvini oldini olish va aniqlash bilan bog'liq choralar ko'rilmagani, korrupsiya haqida xabar berish bo'yicha aloqa kanallari yo'lga qo'yilmagani, ushbu yo'nalishdagi hujjatlar ijro etilmagani, korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini joriy etishga yetarlicha e'tibor qaratilmagani, bir so'z bilan aytganda, korrupsiyaga qarshi kurashish ishlarining samaradorligi eng "qoniqarsiz", shuningdek, o'qituvchi va o'quvchilarning huquqlari buzilishiga yo'l qo'ymaslik bo'yicha qonunchilik hujjatlarida nazarda tutilgan biror bir chora ko'rilmagani aniqlandi hamda 3 nafar ichki nazorat tuzilmasi xodimiga nisbatan intizomiy (2 nafariga "Hayfsan" va 1 nafari bilan mehnat shartnomasi bekor qilindi) jazo choralari ko'rildi.

"Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi Qonun kuchga kirguniga qadar unda belgilangan talablar va mexanizmlarning amaliyotda ishlashi bilan bog'liq masalalarning bajarilishi Qoraqalpog'iston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar maktabgacha va maktab ta'limi (14 ta) boshqarmalari hamda tizim (34 ta) tashkilotlari va muassasalarida vazirning 2024-yil 19-iyuldagi 217-x-sonli buyrug'i bilan tashkil etilgan ishchi guruh tomonidan 22-iyul 2-avgust kunlari o'rganilib, 50 dan ortiq tarkibiy bo'linmalardagi topshiriqlarning ijrosiga mas'ul 500 nafar ijrochilarga Qonun kuchga kirguniga qadar unda belgilangan talablar va mexanizmlarning amaliyotda ishlashi bilan bog'liq masalalar bo'yicha qonunchilik hujjatlariga asosan tushuntirish berildi, ularning ishlariga uslubiy jihatdan ko'maklashildi hamda barcha xodimlar uchun Qonunning maqsadi, mazmun-mohiyati va ahamiyatini tushuntirish bo'yicha targ'ibot tadbirlari o'tkazildi va ommaviy axborot vositalari (rasmiy veb-sayt) orqali yoritildi.

Shuningdek, vazirlik markaziy apparati, Qoraqalpog'iston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmalari, tizim tashkilotlari va muassasalari xodimlari ish stolida eslatma sifatida foydalanishlari uchun manfaatlar to'qnashuvi bilan bog'liq holatlar va bunday vaziyatlarda ko'riladigan choralar bo'yicha qo'llanma ishlab chiqilib, 2024-yil 5-avgustda barcha darajadagi xodimlarga yetkazildi.

III. Xavf-xatarlarni baholash.

Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tizimining korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko'p duch keladigan vazifa va funksiyalari maxsus elektron platformaga (<https://e-anticor.uzadmin>) kiritib, aniqlandi va baholandi (82 ball bilan "yashil" hududdan o'rin olgan) hamda 94 ta banddan iborat korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi, 16 ta banddan iborat korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha dastur, korrupsiyaviy xavf-xatar yuqori bo'lgan 449 ta lavozimlar ro'yxati, korrupsiyaga moyil bo'lgan munosabatlar elektron reestri shakllantirildi va 2024-yil 20-iyunda 05-13-1676-sonli xat bilan ijroga qaratildi.

Korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi 78 ta past, 8 ta o'rta va 8 ta yuqori toifaga bo'lingan bo'lib, mazkur korrupsiyaviy xavf-xatarlarni kamaytirish va oldini olish uchun maktabgacha va maktab ta'limi sohasiga oid 90 ta normativ-huquqiy hujjatlarni 2024-yilda korrupsiyaga qarshi ekspertizadan o'tkazishning tasdiqlangan ish rejasiga muvofiq 55 tasi bo'yicha korrupsiyaga qarshi ekspertiza o'tkazildi va to'ldirilgan cheklistlar O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi hamda Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligiga (2024-yil 29-maydagi 18-05-1408-sonli, 2024-yil 2-iyuldagi 05-18-1850-sonli, 2024-yil 8-avgustdagi 06-42-1867-sonli, 2024-yil 4-sentabrdagi 05-20-2897-sonli xati bilan) yuborildi.

Qonunchilik hujjatlarini takomillashtirish maqsadida "Prezident, ijod va ixtisoslashtirilgan maktablar faoliyati takomillashtirilishi munosabati bilan O'zbekiston Respublikasi Hukumatining ayrim qarorlariga o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish to'g'risida"gi qaror loyihasi ishlab chiqilib, vazirlikning 2024-yil 1-avgustdagi 18-122-sonli xati bilan (ID-99463) Vazirlar Mahkamasiga kiritildi.

Shuningdek, 6 ta ta'lim xizmatlarini ko'rsatishning ma'muriy reglamentlari tasdiqlanib, elektron platforma (my.gov.uz my.maktab.uz) orqali xizmat ko'rsatish yo'lga qo'yildi.

Bugungi kunda, dublikat shahodatnoma olish uchun fuqaro maktabga borish shart emas, elektron tizimdan ariza beradi va uzog'i bilan 3-4 kunda elektron shaklda dublikat shahodatnoma beriladi. Bundan tashqari, dublikat olish uchun avval talab etilgan 6 ta hujjat (gazeta e'loni, topilmalar idorasi ma'lumoti, pasport nusxasi, yozma ariza, pedagogik kengash qaroridan ko'chirma, yo'llanma xat) butunlay bekor qilindi.

Hozirgi kunda maktab bitiruvchilariga elektron shahodatnoma berish tartibi joriy etilib, namunasi va uni berish tartibi tasdiqlandi. Elektron shahodatnoma platformasi (e-shahodatnoma.uz) ishlab chiqilib, tegishli vazirlik va idoralarning elektron bazasiga integratsiya qilindi.

Turli sabablarga ko‘ra o‘z vaqtida maktabni bitirmagan fuqarolarga umumiy o‘rta ta‘lim olish huquqini kafolatlash maqsadida eksternat tartibida yakuniy davlat attestatsiyalari (imtihon) topshirish uchun arizalar berish tizimi ham to‘liq elektron shaklga o‘tkazildi. Eksternat tartibida imtihon topshirgan fuqarolarga imtihon natijalari haqidagi ma‘lumot elektron tizim orqali yuboriladi

Eng ko‘p korrupsiyaviy holatlar va ota-onalarning haqli e‘tirozlariga sabab bo‘layotgan jarayon bu maktabga qabul yoki farzandlarini bir maktabdan boshqasiga ko‘chirish jarayoni hisoblanadi.

Hozirda 1-sinfqa qabul va o‘qishini maktabdan-maktabga ko‘chirish uchun ota-onalar onlayn shaklda ariza beradi, elektron tizim avtomatik ravishda uni maktabga yuboradi, o‘quvchi maktabga qabul qilinadi yoki ko‘chiriladi. 1-sinfqa qabulda yaqin hududda yashayotgan fuqarolarning farzandlarini qabul qilishni kafolatlash maqsadida tizim orqali birinchi navbatda mikrohududdagi bolalar qamrab olinadi.

Tizimda ko‘p uchrayotgan qonunbuzilish holatlarini bartaraf etish hamda “inson omili”ni kamaytirish maqsadida davlat-xususiy sheriklik asosida bitim imzolashdagi korrupsion holatlarning oldini olish bo‘yicha oilaviy shakldagi davlat-xususiy sheriklik bitimlarining imzolanish jarayonini elektron tarzda amalga oshirish joriy etildi.

Davlat-xususiy sheriklik asosida tashkil etilgan nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari tomonidan subsidiyalardan maqsadsiz foydalanish holatlarini oldini olish maqsadida tarbiyalanuvchilarni hisobga olishning raqamli (Face ID) tizimi joriy etildi va bu tizimdagi axborotni Iqtisodiyot va moliya vazirligi axborot dasturiga integratsiya qilinishi ta‘minlandi.

Buxoro, Farg‘ona va Andijon viloyatlari maktabgacha va maktab ta‘limi boshqarmalarining ichki nazorat tuzilmalari xodimlarining mas‘uliyatsizligi oqibatida, korrupsiyaviy xavf-xatarga eng ko‘p duch keladigan vazifa va funksiyalari Uslubiyot asosida aniqlanmagan, baholanmagan, korrupsiyaviy xavf-xatarlar xaritasi, korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha dastur, korrupsiyaviy xavf-xatar yuqori bo‘lgan lavozimlar ro‘yxati, korrupsiyaga moyil bo‘lgan munosabatlar elektron reestri shakllantirilmagan.

IV. Amalga oshiriladigan korrupsiyaga qarshi kurashish tartib-taomillar.

Manfaatlar to‘qnashuvini tartibga solish:

Manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risida 2024-yillik deklaratsiyani vazirlik markaziy apparati, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar maktabgacha va maktab ta‘limi boshqarmalari, tuman (shahar)lar bo‘limlari, tizim tashkilotlari va muassasalarining

65 806 nafar (vazirlik markaziy apparatida 291 nafar, Qoraqalpog'iston Respublikasida 25 090 nafar, Andijonda 1 122 nafar, Buxoroda 794 nafar, Jizzaxda 4 446 nafar, Qashqadaryoda 2 340 nafar, Navoiyda 13 750 nafar, Namanganda 1 219 nafar, Samarqandda 3 152 nafar, Sirdaryoda 2 254 nafar, Surxondaryoda 4 458 nafar, Toshkentda 2 353 nafar, Farg'onada 1 980 nafar, Xorazmda 1 266 nafar, Toshkentda 1 293 nafar) xodimlari (mehnat ta'tili, bola parvarishi ta'tili, kasallik varaqasi va boshqa asoslar bundan mustasno) to'ldirgan.

Mazkur deklaratsiyalar bo'yicha dastlabki o'rganish, tahlil qilish va qayta ishlash amalga oshirildi. Shuningdek, deklaratsiya to'liq va to'g'ri to'ldirilganligi hamda unda aniq yoki potensial manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida ma'lumot bor yoki yo'qligi, ma'lumotlarga aniqlik kiritish ishlari bajarildi hamda ilgari taqdim etilgan ma'lumotlarga nisbatan o'zgarishlar tahlil qilindi.

Jumladan, 61 nafar xodimda manfaatlar to'qnashuvi aniqlanib, bartaraf etish choralari ko'rilmoqda.

Masalan, Jizzax viloyati Zomin tumanidagi 1-sonli DMMT direktori N.Utamurodovning opasi X.Nazarova ushbu tashkilotda xo'jalik mudiri, 23-sonli DMMT direktori G.Eshqulovning akasi O'.Hoshimov ushbu tashkilotda xo'jalik mudiri, 6-sonli maktab direktori R.Shukurovning o'g'li G'.Shukurov direktor o'rinbosari, 10-maktab direktori B.Ibragimovning kelini O.Doniyorova, 49-maktab direktori A.Zoirovning turmush o'rtog'i D.Zoirova va 66-maktab direktori K.Eshonqulovning turmush o'rtog'i M.Eshonqulova hamda 68-maktab direktori A.Xudoyorovning turmush o'rtog'i N.Xudoyorovlar kadrlar bo'yicha menedjer lavozimida bitta davlat tashkilotida ulardan birining ikkinchisiga bevosita bo'ysunishi va nazorati ostida bo'lishi holatlari aniqlandi.

Xuddi shunday holatlar vazirlikning Jizzax, Xorazm, Sirdaryo, Farg'ona, Navoiy, Andijon, Samarqand, Toshkent viloyatlari hamda Toshkent shahridagi tashkilotlarida ham mavjud.

Jumladan, Andijon viloyati, Buloqboshi tumani maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi mudiri D.Ahmedov faoliyatida manfaatlar to'qnashuvi aniqlanib, bartaraf etildi, xususan, Andion viloyati maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining 2024-yil 24-iyundagi 330-k-sonli buyrug'iga asosan Buloqboshi tuman maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi Inson resurslarini boshqarish va rivojlantirish inspektor-metodisti J.Madiyarov bilan hamda Buloqboshi tuman maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi boshlig'ining 2024-yil 26-iyundagi 250-1-20MMTM/2024 sonli buyrug'iga asosan esa Ekspluatatsiya bo'limi bosh mutaxassisi E.Axmedov bilan tuzilgan mehnat shartnomalari bekor qilindi.

Shuningdek, “Manfaatlar to‘qnashuvi to‘g‘risida”gi Qonun bilan belgilangan talablar o‘rganilib, yaqin qarindoshlar bevosita bo‘ysunuvda faoliyat yuritib kelayotgan 20 ta, tadbirkorlik subyektida ta‘sischi (rahbar) bo‘lgan 78 ta holat bartaraf etildi, qolgan 176 ta tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanish holatlarini bartaraf etish bo‘yicha tegishli hujjatlar rasmiylashtirilmoqda. Ma‘lumot 2024-yil 23-iyulda 05-13-2076-sonli xat bilan Respublika idoralararo komissiyasi ishchi organi – Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi va Adliya vazirligiga yuborildi.

Vazirlik tizimidagi 821 ta davlat buyurtmachilari tomonidan jami 52,7 mingta shartnomalar tuzilib, umumiy qiymati 4 324,5 mlrd so‘mlik davlat xaridlari amalga oshirilgan.

Xususan, to‘g‘ridan-to‘g‘ri tuzilgan shartnomalar asosida 3 590,6 mlrd so‘mlik (83 foiz) 30,6 mingta, tender orqali 364,5 mlrd so‘mlik (8,4 foiz) 112 ta, elektron do‘kon orqali 197,3 mlrd so‘mlik (4,6 foiz) 20,8 mingta, eng yaxshi takliflarni tanlash orqali 168,1 mlrd so‘mlik (3,9 foiz) 707 ta va auksion orqali 4 mlrd so‘mlik (0,1 foiz) 448 ta shartnomalar tuzilgan. Tuzilgan to‘g‘ridan-to‘g‘ri shartnomalarning jami xaridlaridagi ulushi 83 foizni tashkil etgan.

“Ta‘minot va logistika xizmati” DUK tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 21-dekabrda “Nogironligi bo‘lgan shaxslarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, ularning bandligiga ko‘maklashish hamda ijtimoiy faolligini yanada oshirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ-57-son qaroriga asosan 2024-yil 19-yanvarda "Book Levin Group" MCHJ bilan “Qalamdon” (697,4 ming dona) xarid qilish bo‘yicha 8,2 mlrd so‘mlik shartnoma to‘g‘ridan-to‘g‘ri tuzilgan.

Ma‘lumot uchun, mazkur qarorga asosan tadbirkorlar bilan ular tomonidan ishlab chiqarilgan tovarlarni yoki ko‘rsatiladigan xizmatlarni xarid qilish bo‘yicha to‘g‘ridan-to‘g‘ri shartnomalar tuzishga ruxsat berilgan.

O‘rganishda, yetkazib beruvchi tomonidan qaror talablariga mos kelmagan holda ya‘ni o‘zi tomonidan ishlab chiqarilmagan tovarlar buyurtmachiga sotilganligi aniqlandi. Masalan, "Book Levin Group" MCHJ tomonidan “Xo‘jaobod” MCHJdan 291,8 ming dona qalamdon 11,2 ming so‘mdan xarid qilinib buyurtmachiga 11,8 ming so‘mdan sotilgan.

Shu bilan birga, DUK tomonidan PQ-57-son qarorga asosan to‘g‘ridan-to‘g‘ri tuzilgan 155,9 mlrd so‘mlik 7 ta shartnoma bo‘yicha avans mablag‘lar (63,2 mlrd so‘m) to‘lab berilgan bo‘lsada, 61,3 mlrd so‘mlik tovarlar shartnomalarda belgilangan muddatdan 30 kungacha kech yetkazib berilgan hamda 94,7 mlrd so‘mlik tovarlar esa yetkazib berilmaganligi aniqlandi.

Masalan, DUK bilan "Ezgulik-Porloq" MCHJ o'rtasida 19.01.2024-yilda 30,9 mlrd so'mlik shartnoma imzolangan bo'lib, 4,6 mlrd so'mlik avans to'lovi 23.02.2024-yilda to'lab berilgan. Shartnomaga ko'ra, mahsulot avans to'langan kundan 60 kalendar kun ichida to'liq yetkazib berilishi lozim bo'lsada, 6,6 mlrd so'mlik tovarlar yetkazib berilmagan.

Qoraqalpog'iston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi tomonidan 3,5 mlrd so'mlik 2 ta tanlov savdolari (337643 va 336083-son lotlar) qonunchilik talablariga zid ravishda ishtirokchilarning takliflarini baholash talablari buzilgan holda o'tkazilgan.

Ma'lumot uchun, "Raqobat to'g'risida"gi Qonunning 29-moddasi "savdolarni o'tkazishning qonunchilikda belgilangan tartibini buzish va savdolarning bitta yoki bir nechta ishtirokchisiga savdolarida ishtirok etish uchun imtiyozli shart-sharoitlar yaratish" talablariga rioya qilinmagan.

Vazirlik tizimidagi 3 ta tashkilot (Respublika o'g'il bolalar o'quv tarbiya muassasasi, Jomboy va Denov tumanlari maktabgacha va maktab ta'limi bo'limlari) tomonidan joriy yilning may oyida o'tkazilgan 1,4 mlrd so'mlik elektron tanlov savdolari affillanganlik mavjud holatda o'tkazilgan bo'lib, shundan, 2 ta (1,1 mlrd so'mlik) tanlov savdolari natijalari bekor qilinib, qonunbuzilish holati oldi olindi.

Vazirlik tizimidagi 262 ta tashkilotlarda, 87 ta byudjet buyurtmachilar tomonidan 288,9 mlrd so'mlik 146 ta shartnomalar qonunchilik talablariga rioya etilmagan holda tender yoki tanlov o'tkazmasdan to'g'ridan-to'g'ri tuzilganligi, 140 ta byudjet buyurtmachilarning 318 ta shartnomalari doirasida tovar va xizmatlari 22,1 mlrd so'mga o'rtacha bozor konyunkturasidan qimmat narxlarda tuzilganligi, 35 ta byudjet buyurtmachisining 68,3 mlrd so'mlik 140 ta shartnomalari qonunchilikka rioya etilmagan holda manfaatlar to'qnashuvi mavjud holatda tuzilganligi bo'yicha risklar aniqlanib, zarur chora-tadbirlar ko'rildi.

Jumladan, "xarid.uzex.uz" davlat xaridlari elektron tizimi orqali joriy yil may oyida Respublika o'g'il bolalar o'quv tarbiya muassasasi tomonidan affillanganlik mavjud holatda o'tkazilgan, shartnoma g'aznachilik bo'limida ro'yxatdan o'tmagan va to'lov amalga oshirilmagan tanlov savdosi natijasi bekor qilindi.

Aniqlangan risklarni o'rganish natijasi bo'yicha qonunbuzilish holatlarini oldini olish va bartaraf etish ishlarini yakuniga yetkazish choralari ko'rilmogda.

Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risidagi deklaratsiyaning na'munaviy shakli <https://www.uzedu.uz/uploads/downloads/WV0VXkkg3LTiREZSryMvBFB4i1Za aDXZ.pdf> Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligining rasmiy veb-saytiga joylashtirildi.

Korrupsiyaga qarshi qoidalarni Tashkilot shartnomalariga kiritish:

Vazirlik markaziy apparatida kontragentlar bilan tuzilgan 14 ta, hududiy boshqarmalardagi 1 234 ta va tizim tashkilotlaridagi 59 ta shartnomalarga korrupsiyaga qarshi asosiy shartlar kiritildi.

Vazirlik tizimidagi 262 ta tashkilotlarda, 87 ta byudjet buyurtmachilar tomonidan 288,9 mlrd soʻmlik 146 ta shartnomalar qonunchilik talablariga rioya etilmagan holda tender yoki tanlov oʻtkazmasdan toʻgʻridan-toʻgʻri tuzilganligi, 140 ta byudjet buyurtmachilarning 318 ta shartnomalari doirasida tovar va xizmatlari 22,1 mlrd soʻmga oʻrtacha bozor konyunkturasidan qimmat narxlarda tuzilganligi, 35 ta byudjet buyurtmachisining 68,3 mlrd soʻmlik 140 ta shartnomalari qonunchilikka rioya etilmagan holda manfaatlar toʻqnashuvi mavjud holatda tuzilganligi boʻyicha zarur chora-tadbirlar koʻrildi.

Kontragentlarni tekshirish:

Hisobot davrida vazirlik markaziy apparatida 14 ta, hududiy boshqarmalarda 1 234 ta va tizim tashkilotlarida 59 ta kontragentlar tekshirilib, 1 195 ta ijobiy va 112 ta salbiy xulosa berildi, bu koʻrsatkich 9 foizni tashkil etgan.

Ishga nomzodlarni tekshirish:

Vazirlik markaziy apparatida 1 252 nafar, hududiy boshqarmalarda 1 277 nafar va tizim tashkilotlarida 277 nafar ishga qabul qilinadigan nomzodlar tekshirilib, vazirlikda 1 075 ta, hududlarda 1091 ta va tizim tashkilotlarida 135 ta ijobiy, vazirlikda 177 ta, hududlarda 186 ta va tizim tashkilotlarida 142 ta salbiy xulosa berilgan.

V. Taʼlim va kommunikatsiya.

Vazirlik markaziy apparati, Qoraqalpogʻiston Respublikasi Maktabgacha va maktab taʼlimi vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar maktabgacha va maktab taʼlimi boshqarmalari, tuman (shahar)lar boʻlimlari, tizim tashkilotlari va muassasalari xodimlarining manfaatlar toʻqnashuvi boʻyicha bilim va koʻnikmalarini yanada oshirish va baholash maqsadida test.adliya.uz sayti orqali testda ishtiroki taʼminlandi.

Jumladan, vazirlik markaziy apparatidan 206 nafar, tizim tashkilotlaridan 391 nafar, Qoraqalpogʻiston Respublikasi Maktabgacha va maktab taʼlimi vazirligi, viloyatlar va Toshkent shahar maktabgacha va maktab taʼlimi boshqarmalari, tuman (shahar)lar boʻlimlaridan 10 065 nafar xodimlarning test natijalari 2024-yil 15-iyulda 05-13-2039-sonli xati bilan Adliya vazirligiga yuborildi.

Tizimda faoliyat yuritayotgan 4 270 nafar maktab direktorlari va 193 170 nafar pedagog xodimlar “Korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashish” mavzusida 2 soatlik malaka oshirish doirasida oʻqitildi.

Shuningdek, “2024-yilda davlat budjeti mablag‘larini maqsadli va samarali ishlatilishi ustidan ta’sirchan nazorat va monitoring tizimini tashkil etish” mavzusi bo‘yicha xodimlarning mustaqil o‘qib o‘rganilishini tashkil etish uchun 4 ta taqdimot va 6 ta videoroliklar 2024-yil 19-fevralda 03-01/5-764-sonli xat bilan joylarga yuborildi.

Bundan tashqari, joriy yilning oktabr-dekabr oylarida 970 000 nafar xodim Bosh prokuratura Akademiyasining 12 soatlik masofaviy umumiy o‘quv kursida, 2 592 nafar xodimni esa 18 soatlik masofaviy maxsus o‘quv kurslarida o‘qitish rejalashtirilib, ularning ro‘yxati shakllantirilmoqda.

Vazirlik, uning hududiy va tarkibiy bo‘linmalari hamda tizim tashkilotlari xodimlari uchun korrupsiyaviy xatti-harakatlarda qatnashmaslik, korrupsiya va uning oqibatlari, bu kabi jinoyatlarni oldini olish bo‘yicha 19 ta banddan iborat targ‘ibot va profilaktika tadbirlari rejasi tasdiqlanib, 416 ta targ‘ibot tadbirlari o‘tkazildi.

Xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilim, malaka ko‘nikmalarini mustaqil oshirish, o‘qib o‘rganishni tashkil etish uchun joriy yilning 19-fevral kuni 03-01/5-764-sonli xat bilan 4 ta taqdimot materiallari hamda 6 ta videorolik joylarga yetkazildi.

“O‘zbekiston-24” radiokanalida intervyu berilib, “Ma’rifat” gazetasi 9-sonida “Aksilkorrupsiyaviy islohotlar amalda” hamda “Boshlang‘ich ta’lim” jurnalining 3-sonida “Ta’lim va korrupsiyaga qarshi kurash” nomli maqolalar e’lon qilindi.

Rasmiy veb saytda Maktabgacha va maktab ta’limi vaziri Hilola Umarovanning korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha murojaati 2024-yil 3-iyulda e’lon (<https://uzedu.uz/y3/lists/12/253>) qilinib, tizimda faoliyat ko‘rsatayotgan barcha darajadagi xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida olib borilayotgan ishlar yuzasidan fikr-mulohazalarini o‘rganish maqsadida anonim so‘rov o‘tkazildi va 21 900 nafar fuqarodan 6 133 nafari (respondent) so‘rovnomani to‘ldirdi.

So‘rov natijalarida olingan ma’lumotlar faoliyatning barcha sohalarida korrupsiyaning turli ko‘rinishlariga murosasiz munosabatni shakllantirish, xodimlarda huquqiy ong va madaniyatni yanada oshirish bo‘yicha faol ish olib borishni ko‘rsatib, joylarga ko‘rsatma berildi.

VI. Korrupsiyaviy xatti-harakatlar va huquqbuzarliklar to‘g‘risidagi xabarlar.

Korrupsiya holatlari haqida xabar berish uchun barcha turdagi aloqa kanallarining (“Ishonch telefoni”, elektron pochta manzillari, rasmiy veb-sayt,

telegram bot va ijtimoiy tarmoqlardagi boshqa sahifalar) uzluksiz faoliyati yo'lga qo'yilgan bo'lib, nazoratga olingan.

Xususan, korrupsiyaga oid 806 ta murojaat kelib tushgan shundan, 11 ta aloqa kanali, 17 tasi "Ishonch telefoni", 267 tasi pochta, 252 tasi vazirlikning elektron pochta, 253 tasi Prezident virtual qabulxonasi, 6 tasi vazirga murojaat portali orqali kelib tushgan.

Mazkur murojaatlarning 390 tasi qanoatlantirildi, 399 tasiga huquqiy tushuntirish berilgan, 8 tasi anonim deb topilgan va 9 tasi ko'rmasdan qoldirilgan.

Milliy do'konga joylashtirilgan lotlar orqali "Varq dream style" va "IBROXIM DREAM TECH" MCHJlari tomonidan elektron davlat xaridlari axborot portalida shartnomalar imzolangan. Ushbu shartnomalarga asosan Navoiy viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasiga 1 mlrd.105 mln. so'mlik sport tovarlari yetkazib berish nazarda tutilgan bo'lib, mazkur xarid bo'yicha boshqarma bosh hisobchisi vazifasini bajarib kelgan A.Yerejepov (boshqarma boshlig'ining 2024-yil 5-martdagi 142-KB-sonli buyrug'i bilan egallab turgan lavozimida ozod etilgan) lot raqamlarini berish orqali tadbirkor bilan kelishgan, bu masalada boshqarma boshlig'ining moliyaviy masalalar bo'yicha o'rinbosari Sh.Bozorov (vazirning 879-k-sonli buyrug'i bilan egallab turgan lavozimida ozod etilgan) ko'rsatma bergan.

Mazkur xarid bo'yicha mahsulot bozor narxidan taxminan 340 mln so'm atrofida qimmat hisoblangan. Ushbu davlat xaridlarini amalga oshirishda manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'yilganligi holati bo'yicha ushbu shartnomalar 2024-yil 25-yanvar kuni bekor qilinib, manfaatlar to'qnashuvi bartaraf etildi.

Hududlardagi korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari xodimlari tomonidan jami 483 ta murojaat kelib tushgan. Ushbu murojaatlarning 303 tasi edo.ijro.uz, 41 tasi maxsus aloqa kanallari, 62 tasi ijtimoiy tarmoqlar va 77 tasi davlat organlari va tashkilotlari orqali kelib tushgan.

Jismoniy va yuridik shaxslar o'z murojaatida eng ko'p rahbar xodimlar faoliyatidan norozilik (303 ta), moddiy yordam va ustamalar (61 ta), ishdan bo'shatish (56 ta), huquqbuzarliklarning oldini olish (63 ta) bilan bog'liq yana boshqa masalalarni ko'tarishgan.

Jismoniy va yuridik shaxslarni murojaat qilishga majbur etayotgan muammolarni o'z vaqtida bartaraf qilish hamda to'g'ridan-to'g'ri tunu kun murojaat qilishi uchun "Vazirga murojaat" portali tashkil etildi (848 ta murojaat kelib tushgan).

Murojaatlarda ko'tarilayotgan masalalarni hal etish bo'yicha barcha darajadagi rahbarlarning hisobotini har oyda eshitib borish amaliyoti yo'lga qo'yilib,

tashkilot rahbarlariga aniq topshiriq va ko'rsatmalar berildi, "Yo'l xarita" va chora-tadbirlar dasturi ijroga qaratilib, murojaatlarni o'z vaqtida hal etish, ularni ko'rib chiqishda sansalorlik, rasmiyatchilik va loqayd munosabatda bo'lish holatlariga yo'l qo'ymaslik hamda buzilgan huquqlarni tiklashning barcha zarur choralarini ko'rish fuqarolarning huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish kafolatlari sifatida qaralishi haqida barcha darajadagi rahbarlar bilan kafolat xatlari (majburiyatnoma) rasmiylashtirildi.

VII. Monitoring va nazorat.

Maktabgacha va maktab ta'limi sohasiga oid qonunlar hamda faoliyatni tartibga soluvchi boshqa qonunchilik hujjatlari, shuningdek, ko'rsatma va topshiriqlarning ijrosi qanday bajarilayotganligi rejali asosda vazirlik ishchi guruhi tomonidan 37 ta tizim tashkilotlarida, xususan, Buxoro, Navoiy, Qashqadaryo, Surxondaryo, Samarqand, Sirdaryo, Namangan, Farg'ona, Andijon va Toshkent viloyatlari maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmalari, hududiy bo'linmalari hamda idoraviy mansub tashkilotlari va muassasalarida o'rganilib, amalga oshirilgan ijobiy ishlar bilan birga, qator qonun buzilishi, xato va kamchiliklarga yo'l qo'yilganligi aniqlandi.

Xususan, boshqarmalardagi tarkibiy bo'linmalarning nizomlari mavjud emas, vazifalar taqsimoti yuklatilgan vazifa va funksiyalarni to'liq qamrab olmagan, lavozim yo'riqnomalari ma'muriy islohotlar natijasida funksional majburiyatlarning qayta taqsimlanishini hisobga olgan holda ishlab chiqilmagan.

Jamoa shartnomasi va ichki tartib qoidalari amaldagi qonunchilik hujjatlariga muvofiqlashtirilmagan. Doimiy faoliyat yurituvchi komissiyalar va umumta'lim muassasalaridagi ishchi guruhlar lozim darajada ishlamagan.

Ayrim xodimlarning mutaxassisligi malaka talablariga muvofiq emas. Xodimlar ochiq tanlov o'tkazilmasdan ishga qabul qilingan. Ayrim xodimlar bilan mehnat shartnomasi tuzilmagan, "hrm.argos.uz" elektron platformasiga kiritilgan buyruqlar imzolanmagan, buyruqlar ro'yxatga olinmagan, bir xil sana va bir xil raqamdagi buyruq bilan bir necha shaxs lavozimga tayinlangan, ayrim xodimlar 1 yil ishga kelmagan bo'lsada, munosabat bildirilmagan. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va umumta'lim muassasasi direktori lavozimlariga nomzodlarni noqonuniy tayinlash holatlari mavjud.

Umumta'lim muassasalarining kadrlar bo'yicha menejerlari yuklatilgan vazifa va funksiyalarni amalga oshirmagan, mehnat va ijro intizomi nazorat qilinmagan, mehnat shartnomasi bekor qilingan xodimlar "my.mehnat.uz" Yagona milliy mehnat tizimidan chiqarilmagan, mehnat qonunchiligi talablariga rioya qilinmagan, erp.maktab.uz platformasida o'quvchilar to'liq qayd etilmagan, emaktab.uz

platformasida dars mavzulari to'liq kiritilmagan, bajarilmagan ishlar "bajarildi" qilib ko'rsatilgan, arxiv ishlari ham lozim darajada bajarilmagan.

Ish yuritish va ijro nazoratini tashkil etish bo'yicha ichki lokal hujjatlar mavjud emas, edo.ijro.uz hamda exat.uz tizimi faoliyatga to'liq tatbiq etilmagan. Tarkibiy bo'linmalardagi aksariyat hujjatlarning ijrosi nazoratga olinmagan, muddati buzib bajarilgan, ayrim murojaatlarning ijrosi ta'minlanmagan. Sayyor qabullar o'tkazilmagan. Tarkibiy bo'linmalarning har chorakda amalga oshirgan ishlarining hisoboti shakllantirilmagan. Ish rejalarda belgilangan tadbirlarning ijrosi ta'minlanmagan.

Davlat xizmatlarini ko'rsatish sohasi ham nazoratga olinmagan, arizalar muddati buzib ko'rib chiqilgan. Maktabgacha ta'lim qamrovi va sifatini oshirish masalalari ham o'z holiga tashlab qo'yilgan, takliflar ishlab chiqilmagan. Bog'chalarda yo'llanmasiz tarbiyalanuvchilar mavjud, axborot tizimiga noto'g'ri ma'lumot kiritilgan, taomnoma tuzilmagan, tarbiyalanuvchilarga ovqat to'liq berilmagan, ayrim oziq-ovqat mahsulotlari xodimlar tomonidan olib ketilgan, byudjet hisobidan bepul yetkazib berilgan o'quv-metodik vositalar, qo'llanmalar, ko'rgazmali materiallar, didaktik o'yin va o'yinchoqlar mas'ul xodim tomonidan sotilgan.

Xodimlarning malaka oshirishi reja asosida to'liq ta'minlanmagan. Ta'lim darajasi yuqori bo'lmagan maktablar bilan, shuningdek, huquqbuzarlikka moyil o'quvchilar bilan individual ishlash tizimli tashkil etilmagan. Axborot xavfsizligi siyosati va talablariga amal qilinishi nazorat qilinmagan.

Ayrim xodimlarga Mehnat kodeksi, "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi va "Davlat fuqarolik xizmati to'g'risida"gi Qonunlar hamda Vazirlar Mahkamasining 1992-yil 6-martdagi 103-sonli qarorida belgilangan cheklovlarga rioya etmaganlik uchun chora ko'rilmagan.

Yuridik xizmat ko'rsatish sho'basi xodimlari O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi PQ-2733-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Davlat organlari va tashkilotlarining yuridik xizmati to'g'risida"gi nizomda, Matbuot kotibi esa Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 15-fevraldagi 125-sonli qarori bilan tasdiqlangan "Davlat va xo'jalik boshqaruvi organlarining axborot xizmati to'g'risida"gi namunaviy nizomda belgilangan asosiy vazifa va funksiyalarini to'liq amalga oshirmagan.

Yuridik xizmat ko'rsatish sho'basi xodimlarining mehnatiga haq to'lash bo'yicha lavozim razryadlari Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 1-maydagi 250-sonli qarori talablari asosida belgilanmagan.

Rasmiy veb-saytlar Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 15-iyundagi 373-sonli qarori bilan tasdiqlangan “Davlat organlari, xo‘jalik birlashmalari va mahalliy ijro etuvchi hokimiyati organlarining rasmiy veb-saytiga qo‘yiladigan asosiy talablar” asosida yuritilmagan va ochiq ma’lumotlar portaliga ham tegishli ma’lumot va axborotlar joylashtirilmagan, joylashtirilgan axborotlar ham faoliyatni to‘liq va xolisona yoritilishini ta’minlamagan.

Korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yo‘lga qo‘yish bo‘yicha tegishli ishlar amalga oshirilmagan, jumladan, faoliyatda korrupsiyaviy xavf-xatarlar aniqlanmagan, ishga qabul qilish, lavozimga tayinlash va xaridlar jarayonida manfaatlar to‘qnashuvini oldini olish va aniqlash bilan bog‘liq choralar ko‘rilmagan, korrupsiya haqida xabar berish bo‘yicha aloqa kanallari yo‘lga qo‘yilmagan, ushbu yo‘nalishdagi hujjatlar ijro etilmagan, korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini joriy etishga yetarlicha e’tibor qaratilmagan, bir so‘z bilan aytganda, Buxoro, Farg‘ona va Andijon viloyatlarida korrupsiyaga qarshi kurashish ishlari samaradorligi eng “qoniqarsiz”. Shuningdek, o‘qituvchi va o‘quvchilarning huquqlari buzilishiga yo‘l qo‘ymaslik bo‘yicha qonunchilik hujjatlarida nazarda tutilgan biror bir chora ko‘rilmagan.

Yuqorida qayd etilganlarga asosan tekshiruvlar natijalarini tanqidiy muhokama qilish, aniqlangan qonun buzilishi, xato va kamchiliklarni, ularning kelib chiqish sabablarini hamda bunga imkoniyat yaratib berayotgan shart-sharoitlarni zudlik bilan bartaraf etishga qaratilgan aniq choralar ko‘rish va o‘z faoliyatida sustkashlikka yo‘l qo‘ygan aybdor xodimlarning javobgarlik masalasini hal etish, shuningdek, faoliyatni yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar dasturi ishlab chiqish va har chorakda ijrosini ta’minlash yuzasidan tegishli rahbarlarning hisobotlarini eshitib borishni tashkil etish bo‘yicha joylarga ko‘rsatma berildi.

Bundan tashqari, Samarqand va Namangan viloyatlarida pedagog kadrlarni attestatsiyadan o‘tkazishdagi noqonuniy xatti-harakatlari uchun 30 nafar xodimga intizomiy jazo chorasi ko‘rilib, 17 nafar xodim bilan tuzilgan mehnat shartnomasi bekor qilindi.

Hududlardagi ichki nazorat tuzilmalari xodimlari tomonidan yuqoridagi kabi o‘rganishlar o‘tkazilmagan.

VIII. Aniqlangan qoidabuzarliklar va ularga ta’sir choralari.

Qoraqalpog‘iston Respublikasi va viloyatlarda maktabgacha va maktab ta’limi tashkilotlarida byudjet mablag‘larini talon-toroj qilishning oldini olish, isitish tizimlarini DXSH asosida modernizatsiya qilish ishlarining ahvoli Qoraqalpog‘iston Respublikasi (Amudaryo va Beruniy tumanlari), Navoiy viloyati (G‘ozg‘on shahar, Navbahor, Konimex, Tomdi, Uchquduq tumanlari), Jizzax

viloyati (Arnasoy, Do'stlik, Zafarobod, G'allaorol tumanlari), Samarqand viloyati (Narpay, Ishtixon va Samarqand tumanlarida) Qashqadaryo viloyatlarida (Qarshi, Kosonsoy, Muborak, Chiroqchi, Ko'kdala, Yakkabog' tumanlari) o'rganilib, qator qonunbuzilishlarga yo'l qo'yilganligi, xususan, 59 mlrd 043 mln so'm mablag' hujjatsiz tadbirkorga ko'chirib berilganligi, 5 mlrd 707 mln so'm bajarilmagan ishlar hisobotga qo'shib yozilganligi aniqlandi va hujjatlar qonuniy baho berish uchun huquqni muhofaza qiluvchi idoralarga yuborildi.

Davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni sog'lom ovqatlantirish, sanitariya qoidalari, gigiyena normalariga rioya qilish bo'yicha Farg'ona viloyati Qo'shtepa tumanidagi 11 ta (10, 13, 14, 17, 19, 23, 24, 30, 31, 39, 46-son) maktabgacha ta'lim tashkiloti o'rganilib, 160 mln so'mlik oziq-ovqat mahsulotlari hisobotga qo'shib yozilganligi aniqlanib, hujjatlar huquqiy baho berish uchun Bosh prokuraturaga yuborildi.

Navoiy viloyati Qiziltepa tumani maktabgacha va maktab ta'limi bo'limi mansabdor shaxslari tomonidan tarbiyalanuvchilarga ajratilgan 750 mln so'mlik oziq-ovqat mahsulotlarini talon toroj qilganligi aniqlanib, hujjatlar tuman prokuraturasiga yuborilib, Jinoyat kodeksining 167-moddasi bilan jinoyat ishi qo'zg'atildi.

Qashqadaryo viloyati Nishon tumanidagi 3 ta (5, 8, 21-son) davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida o'rganish o'tkazilib, tarbiyalanuvchilarga birinchi kategoriyali mol go'shti berish belgilangan bo'lsada, ruxsat etilmagan kalla-poycha (buyrak, yurak, o'pka, yelin, go'shtning bezli qismlari, diafragma) berilganligi aniqlandi va 3 nafar direktor (X.Yakubova, G.Sulliyeva va G.Eshkulova)lar bilan tuzilgan mehnat shartnomasi bekor qilindi.

Qashqadaryo viloyati Chiroqchi tumanidagi 91-sonli maktab direktori Ya.Sattarov maktab balansidagi 8 turdagi qiymati 16 mln so'mlik tovar-moddiy boyliklarni (kompyuter jamlanmasi, konditsioner, televizor va musiqa asboblarni) "OLX" ijtimoiy tarmog'i orqali sotganligi aniqlanib, hujjatlar tuman prokuraturasiga taqdim etildi.

Shuningdek, Yashnobod tumanidagi 156-sonli umumta'lim maktabi direktori M.Xamdamova maktabda tashkil etilgan pullik ta'lim xizmatlari ko'rsatish uchun shartnoma tuzmasdan 2023-yil sentabrdan 2024-yil yanvar oyiga qadar o'quvchilarning ota-onalari tomonidan to'langan 144 mln. so'm pulni maktabning shaxsiy g'aznachilik hisobvarag'iga kirim qilmasdan o'zlashtirganligi, 2023-2024 o'quv yili davomida dars jarayonlariga qatnashmagan 9 nafar o'quvchiga "kundalik.com" va "e-maktab" platformasiga o'qituvchilar tomonidan soxta

ma'lumotlar kiritib kelinganligi aniqlanib, to'plangan materiallar prokuratura idoralariga yuborildi.

2023-2024 o'quv yili davomida sinfdan-sinfga (10-sinfdan 11-sinfga) noqonuniy o'tkazilgan ("sakratilgan") o'quvchilar bo'yicha ham o'rganish o'tkazilib, jami 28 nafar, shundan, Samarqandda 12 nafar) Andijonda 7 nafar, Sirdaryoda 1 nafar, Qashqadaryoda 3 nafar, Xorazmda 2 nafar va Surxondaryoda 1 nafar hamda Toshkent shahrida 2 nafar umumiy o'rta ta'lim o'quvchilari 10 sinfdan 11-sinfga noqonuniy o'tkazilgan. Hujjatlar huquqiy baho berish uchun prokuratura idoralariga yuborildi.

Vazirlik tizimida faoliyat yuritayotgan xodimlar tomonidan qator jinoyatlar sodir etilgan. Jumladan, 2024-yilda 217 ta jinoyat ishi ko'rib, 336 nafar xodim jinoiy javobgarlikka tortilgan bo'lsa, jinoyatlar soni 2023-yilga (30 ta) nisbatan 2024-yilda 14 foizga, jinoyat sodir etgan shaxslar soni esa 71 nafarga yoki 22 foizga ko'paygan.

Ushbu jinoyatlarning 20 tasi Qoraqalpog'iston Respublikasi, 9 tasi Xorazm, 10 tasi Buxoro, 21 tasi Navoiy, 19 tasi Samarqand, 23 tasi Qashqadaryo, 18 tasi Surxondaryo, 15 tasi Jizzax, 9 tasi Sirdaryo, 25 tasi Farg'ona, 17 tasi Andijon, 10 tasi Namangan, 15 tasi Toshkent viloyatlari va 6 tasi Toshkent shahar hissasiga to'g'ri keladi.

Jinoyat sodir etgan xodimlarning 106 nafari ularga ishonib topshirilgan mulk o'zlashtirish yoki rastrata qilish yo'li bilan talon-toroj qilgani, 20 nafari firibgarlik, 52 nafari mansab soxtakorligi, 11 nafari pora olgani, 13 nafari pora bergani, 3 nafari pora olish-berishda vositachilik qilgani, 13 nafari qasddan badanga yengil shikast yetkazgani, 29 nafari hujjatlarni qalbakilashtirgani uchun va qolgan 89 nafar xodim jinoyat kodeksining boshqa moddalari bilan jinoiy javobgarlikka tortilgan.

Ushbu jinoyatlarning sabablari va ularning sodir etilishiga imkon bergan shart-sharoitlar, kengaytirilgan yig'ilishda muhokama qilish uchun materiallar tayyorlandi.

IX. Xulosalar.

Vazirlik tizimida korrupsiya, manfaatlar to'qnashuvi va boshqa huquqbuzarliklarning oldi olish, faoliyatning ochiqligiga erishish va zimmasiga yuklatilgan vazifa va funksiyalar ijrosiga nisbatan xodimlar mas'uliyatini yanada oshirish, mansabdor shaxslar va boshqa xodimlar faoliyati samaradorligini yangi mezonlar asosida baholash, xodimlarning kasbiy hamda xizmatdan tashqari faoliyatdagi odob-axloqining yuksalib borishi, faoliyatda korrupsiyaning oldini olishga doir tadbirlarning samaradorligini ta'minlashga qaratilgan natijalarga erishiladi.

O'tgan 2023-yilda vazirlikning korrupsiyaga qarshi kurashish ishlarining samaradorligini reyting baholash natijalari 82 ball bilan baholanib, "yashil" hududdan o'rin oldi, 2022-yilda esa bu ko'rsatkich 52 ball "qizil" hududda bo'lgan.

Xulosa qilsak yuqorida vazirlik va tarkibiy bo'linmalar kesimida korrupsiyaga qarshi choralarni amalga oshirishning asosiy natijalari ko'rsatildi, avvalgi davrlardagi ko'rsatkichlar bilan taqqoslama qiladigan bo'lsak o'sish bo'lganini ko'rishimiz mumkin.

X. Korrupsiyaga qarshi kurash tizimini yanada rivojlantirish bo'yicha takliflar va tadbirlar rejasi.

Maktabgacha va maktab ta'limi sohasini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarni korrupsiyaga qarshi ekspertizadan o'tkazish, korrupsiyaviy omillarni aniqlash va bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlar belgilash, sohada ochiqlik va shaffoflikni ta'minlash, jamoatchilik nazorati mexanizmlarini takomillashtirish, korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tizimi samaradorligini oshirishga qaratilgan "Korrupsiyasiz soha" loyihasi to'liq amalga oshiriladi.

Xodimlarni eng avvalo, korrupsiyaga nisbatan huquqiy savodxonligini oshirish yo'li bilan bu illatga nisbatan murosasiz munosabat ruhi shakllantiriladi. Shu bois, targ'ibot va o'quv seminar tadbirlari doimiy ravishda tashkil etiladi. Xodimlarni korrupsiya holati va manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'ymasligi yuzasidan doimiy nazorat amalga oshiriladi. Korrupsiyaga qarshi ichki nazorat faoliyati uchun mas'ul xodimlarning asosiy maqsadi korrupsion holatlarni oldindan aniqlab uni oldini olish va korrupsiyaviy xavf-xatarlardan holi qilish va "Korrupsiyasiz soha" maqomini olishdan iborat.

Soha xodimlari hamda umumta'lim muassasalari pedagoglari o'rtasida "Umumta'lim muassasalarida korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashish" mavzusidagi targ'ibot va profilaktika tadbirlarini o'tkaziladi va ular o'qitiladi.

Maktabgacha va maktab ta'limi muassasalari faoliyatiga asossiz aralashish, pedagog kadrlarning sha'ni va qadr-qimmatini kamsitilishiga, ularning mehnatga majburlanishiga, ta'lim-tarbiya jarayoniga to'sqinlik qilishning har qanday shakllariga, o'qituvchi va o'quvchilarning huquqlari buzilishiga yo'l qo'ymaslik bo'yicha qonun hujjatlarida nazarda tutilgan choralar ko'riladi.

Shuningdek, amalga oshirilgan ijobiy ishlar bilan bir qatorda sohadagi muammolar, amalga oshirilishi lozim bo'lgan ko'plab vazifalar, xususan, davlat xaridlari to'g'risidagi qonunchilikka rioya qilish, korrupsiyaning oldini olishga doir chora-tadbirlarni ko'rmaganlik uchun mas'ul mansabdor shaxslarning javobgarlik masalasi ko'rib chiqiladi, shuningdek, barcha darajadagi xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish jarayonlaridagi mas'uliyati kuchaytiriladi.

Vazirlikning korrupsiyaga qarshi kurashish faoliyatini yanada samarali tashkil etish va takomillashtirishga qaratilgan quyidagi aniq takliflar O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi tizimida “Korrupsiyasiz soha” loyihasini joriy etish bo‘yicha 2024-2025-yillarga mo‘ljallangan “Yo‘l xaritasi”ning 29-bandiga asosan kiritilmoqda.

Xususan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 6-iyuldagi PQ-5177-sonli qarori 3-bandiga asosan 2021-yil 1-oktabrdan boshlab barcha davlat organlari va tashkilotlarida mavjud shtat birliklari doirasida korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari faoliyatini yo‘lga qo‘yish belgilandi.

Vazirlik markaziy apparatida esa O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-sentabrdagi PQ-3931-sonli qaroriga asosan 7 ta shtat birligidan iborat boshqarma, hududiy bo‘linmalarda 2 tadan shtat birligida sho‘ba, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetida 3 ta va A.Avloniy nomidagi Pedagoglarni kasbiy rivojlantirish va yangi metodikalarga o‘rgatish milliy-tadqiqot institutida 2 ta shtat birligidan iborat bo‘lim faoliyat ko‘rsatmoqda.

Vazirlik tasarufigidagi Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligi hamda tuman (shahar)lar maktabgacha va maktab ta’limi bo‘limlari, shu jumladan, qolgan 36 ta tashkilot va muassasalarda ichki nazorat tuzilmalari faoliyati yo‘lga qo‘yilmagan.

Biroq, ichki nazorat tuzilmalari faoliyati yo‘lga qo‘yilgan va shtat birliklari mavjud bo‘lmagan tashkilotlarda vazifalar boshqa tarkibiy tarmoqlar zimmasiga qo‘shimcha majburiyat sifatida yuklatilgan bo‘lsa-da, ichki nazorat tuzilmalarini mavjud shtat birliklari doirasida tashkil etilganligi kabi bir qator omillar korrupsiya holatlarini barvaqt aniqlash va oldini olish, ularning sabab va shart-sharoitlarini bartaraf etish, manfaatlar to‘qnashuviga yo‘l qo‘ymaslik hamda korrupsiyaga nisbatan murosasiz munosabatni shakllantirish choralari ko‘rish kabi funksional vazifalarini to‘liq bajarishiga to‘sqinlik qilmoqda, natijadorlik ko‘rsatkichlariga esa salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda.

Shunga ko‘ra, tizimda korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalarini shakllantirish va lavozimlarni joriy etishni quyidagicha taklif etamiz. Jumladan:

alohida maqomga ega mustaqil respublika ijro etuvchi hokimiyat organi, Ixtisoslashtirilgan ta’lim muassasalari agentligida – 2 ta;

Respublika darajadagi mustaqil tashkilotlar va muassasalarda – 1 tadan;

Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar maktabgacha va maktab ta’limi boshqarmalarida – 3 tadan;

tuman (shahar)lar maktabgacha va maktab ta’limi bo‘limlarida – 1 tadan.

Ma'lumot uchun, tizimdagi 17 585 ta tashkilot va muassasalarda jami 972 592 nafar xodim ishlaydi. Oxirgi 2 yilda tanlov va tender asosida amalga oshirilgan xaridlarning o'rtacha soni 7 060 tani, korrupsiya bilan bog'liq murojaatlar soni esa 5 347 tani tashkil etdi. 2022-yilda 597 nafar xodim korrupsiyaga oid jinoyat sodir etgan bo'lsa, bu ko'rsatkich 2023-yilda 638 nafarni, 2024-yilning 8 oyida 110 nafarni tashkil etdi.

Shuningdek, korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmalari korrupsiyaga oid huquqbuzarliklar va boshqa qonunga xilof harakatlar sodir etilishining, shuningdek, Vazirlik tizimi xodimlari tomonidan kasbga oid odob-axloq qoidalari buzilishining oldini olish va profilaktika qilish vazifalaridan tashqari, 17 017 ta maktabgacha va maktab ta'limi muassasalari faoliyatiga asossiz aralashuviga, 957 786 nafar pedagog kadrlarning sha'ni va qadr-qimmati kamsitilishiga, ularning mehnatga majburlanishiga, ta'lim-tarbiya jarayoniga to'sqinlik qilishning har qanday shakllariga, o'qituvchi va 6,5 mln o'quvchilarning huquqlari buzilishiga yo'l qo'ymaslik bo'yicha qonunchilik hujjatlarida nazarda tutilgan choralarni ko'rib kelmoqda.

Bu esa korrupsiyaga qarshi ichki nazorat tuzilmasi xodimlari shtat birligiga nisbatan ish hajmi ko'pligini, faoliyatning o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda shtat birliklari sonini ko'proq belgilash maqsadga muvofiqligini ko'rsatmoqda.

Xorijiy tajribada esa korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha profilaktika funksiyasini davlat organlari va tashkilotlari bajaradi (Gruziya, Ozarbayjon, Rossiya, Sloveniya, Chernogoriya, Serbiya, Fransiya, Niderlandiya, Italiya, Litva, Turkiya, Estoniya va Avstriya va boshqalar) va bu eng keng tarqalgan model hisoblanadi hamda vazirliklar va davlat idoralaridagi odob-axloq bo'linmalari ushbu organ ichidagi korrupsiyaga qarshi va axloqiy qoidalarni targ'ib qiladi.

O'zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi
Korrupsiyaga qarshi kurashish va huquqiy
nazorat boshqarmasi